

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2019 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2019 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2019. – 230 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеєва І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – к.е.н., доц.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом №2 від 01.10.2019 р.

7. Комітети незаможних селян України (1920-1933): Збірник документів і матеріалів. – К., 1968.

8. Супруненко Н. И. Очерки истории гражданской войны и иностранной военной интервенции на Украине (1918-1920) / Н. И. Супруненко. – М.: Наука, 1966. – 455 с.

9. Чмыга А. Ф. Колхозное движение на Украине (1917-1929 гг.). Очерки истории / А. Ф. Чмыга. – М.: Изд-во Московского университета, 1974. – 320 с.

СОЦІОГУМАНІТАРНЕ ОЦІНЮВАННЯ ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ

**Лар'яновський І. С., к. ф. н., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій**

Відомо, що методологічними принципами оцінювання класичного та некласичного знання є раціональність, істинність, доказовість, релевантність, логічна простота тощо [3, с. 12-12, 115-119, 213-214, 301-302, 345-346; 6, с. 169-170]. Ці принципи, у тому або іншому тлумаченні, визнаються світовою науковою громадою в якості беззаперечних «внутрішніх» цінностей наукового знання [1, с. 179-187]. Але в наш час на розвиток науки та наукомісткої технології з не меншою силою починають впливати і так названі «зовнішні» цінності, що, як за правило, фактами підтверджені бути не можуть і тому зберігають апріорний, «зовнішній» щодо наукового досвіду статус [4, с. 125-131]. Серед них особливо слід відзначити філософсько-світоглядні, морально-етичні, естетичні, соціально-економічні цінності. Їхня методологічна роль у постнекласичному науково-технічному процесі стрімко зростає [7, с. 184-294].

Постнекласичне науково-технічне знання маніфестує власну цінність у формі конструктивного буття, тобто буття істинно-належного, нормативного, еволюційно-креативного. Це потребує нетрадиційного, позаутилітарного підходу до оцінювання знання та інжинірингу, оскільки шукана оцінка має бути не лише певною скалярною величиною, що дозволяє лише вказувати на оцінюване науково-технічне знання – в залежності від визначеної кількісної величини, – як на цінне, малоцінне або надзвичайно цінне. На відміну від останнього, у комплексному соціогуманітарному оцінюванні необхідно з'ясувати – яким насправді є характер еволюційної перспективи, що її надає культурі та соціуму оцінюване постнекласичне науково-технічне знання. Та, окрім цього, мати на увазі, що спростування постнекласичного науково-технічного знання не знищує його базову цінність – якщо, звичайно, воно цією цінністю володіло, – оскільки загальнозначущий соціокультурний інваріант, що був маніфестований цим знанням, не усувається подальшим науково-технічним розвитком, а стає елементом нового, більш потужного, більш глибокого, більш місткого соціокультурного інваріанту. Подібні інваріанти ми визначаємо як інтегральні цінності знання.

В основу запропонованого нами підходу покладено ідею комплексного

філософсько-аксіологічного аналізу науково-технічного знання. Процедура названого аналізу повинна передбачати виявлення ціннісно-нормативного «ядра» аналізованого знання та його подальшу багатогранну інтерпретацію через застосування в якості методологічного засобу інтегральної філософської концепції цінності [2, с. 37-42]. Аксіологічний аналіз науково-технічного знання на основі інтегральної концепції цінності має бути не чим іншим, як своєрідним «тестуванням» оцінюваного знання щодо його принципової еволюційної новизни та наявності у цьому знанні позитивно-креативного соціокультурного потенціалу.

У відповідності до останнього, задля релевантного проведення соціогуманітарного аналізу постнекласичного знання необхідно розширити процедуру його оцінювання до масштабів філософсько-гуманітарної інтерпретації, яка має здійснюватись в багатовимірному значеннєвому просторі загальнолюдських інтегральних цінностей. Тобто, сучасний оцінний аналіз знання повинен бути комплексним та передбачати – в якості системотворчого нормативного принципу – застосування певної інтегральної цінності. І якщо у царині наукомісткого інжинірингу розпочати діяти саме так, тобто супроводжувати конструювання, експлуатацію, модернізацію та утилізацію соціотехнічних систем перманентним експертним оцінним аналізом, то подібний інжиніринг вже в найближчій перспективі буде трансформовано у стійкий, ціннісно-орієнтований, позаутилітарний, ноосферогенетичний еволюційний процес.

Одночасно з цим, у самому науково-технічному знанні необхідно визначити принципи постнекласичного планування та ціннісно-орієнтованої оптимізації високотехнологічної інженерно-технічної діяльності [5, с. 31-55, 94-114]. Ці принципи, у свою чергу, мають бути корелятивні новітнім інженерним підходам щодо конструювання, експлуатації та утилізації складноорганізованих соціотехнічних комплексів як відкритих систем, що еволюціонують. Притім, таким чином, щоб в якості творчо-дієвих елементів подібних комплексів були б у змозі себе упредметнити масштабні цінності нової історичної епохи. Йдеться про цінності ноосферогенезису, що за змістом та еволюційною спрямованістю є соціокультурними інваріантами надвеликої місткості, які, цілком ймовірно, здатні надати антикризовим стратегіям управління науково-технічною діяльністю геокосмічної перспективи.

Експертне оцінювання науково-технічного знання доцільно розпочинати з експлікації та артикуляції найбільш масштабних, інтегральних цінностей, що маніфестовані цим знанням, причому розгортати зміст експлікованих цінностей слід у щонайширшому – глобальному соціокультурному контексті. Тим самим, експертний аналіз науково-технічного знання має перетворитися на філософсько-інтегративну реконструкцію постнекласичних цінностей, яку повинно проводити з урахуванням притаманної їм екзистенціальної змістовності та багатоаспектної функціональності. Останнє потребує перенесення «фокусу» оцінного аналізу з одержаних науково-технічних результатів та створених високотехнологічних артефактів на глибинні

інваріанти оцінюваного знання. Саме такий аналіз слід покласти в основу розширених, позаекономічних експертиз постнекласичної наукової та інженерно-технічної діяльності, яких ця діяльність сьогодні конче потребує. Результати соціогуманітарного експертного оцінювання доцільно використовувати для коригування та оптимізації науково-технічної політики, а також для своєчасної ідентифікації цінностей нової епохи, що мають генетичні витоки в царині постнекласичного знання та наукомісткого інжинірингу.

Висновки:

1. Для новітнього етапу розвитку науки та техніки характерним є формування значущих кореляцій між соціокультурними цінностями та когнітивними цінностями. Це означає, що соціокультурні цінності вже неможливо елімінувати із сучасного науково-технічного знання без спотворення самого цього знання. Остання обставина потребує від методологів та технічних експертів формування філософсько-інтегративного бачення постнекласичної наукової та інженерно-технічної діяльності як ціннісно-акцентованого соціокультурного процесу.

2. Дійсно цінний постнекласичний науково-технічний результат то є не що інше, як актуалізація виявленої у творчому зусиллі людини еволюційної буттєвої потенції та, через це, необоротне нарощування наукомісткою інноваційної складності технологічних систем. Таким чином, інноваційний постнекласичний інжиніринг, що відповідний принципам функціонування цих систем, доцільно розглядати як специфічну фазу надбіологічного продовження еволюції живого на Землі, що базує себе на використанні високотехнологічних артефактів в якості штучно-природних субстратів.

3. Системотехнічна інженерна діяльність, а також відповідне їй постнекласичне наукове знання потребують критично-конструктивного міждисциплінарного експертного розгляду, основою якого саме й має стати соціогуманітарне оцінювання. Під час проведення означеного оцінювання слід, у першу чергу, аналізувати соціокультурні ландшафти інноваційної мутагенності науково-технічного знання, що їх продукує постнекласичний інжиніринг, та з'ясувати еволюційний характер та креативний потенціал конкретних форм запроваджуваної науково-технічної політики.

Література

- 1.Ивин А.А. Аксиология / А.А.Ивин. – М.: ВШ, 2006. – 390 с.
2. Лар'яновський І. С. Інтегральний аксіологічний підхід до оцінки науково-технічної діяльності / І. С. Лар'яновський // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2016. – №3. – С. 37-42.
- 3.Мамчур Е.А. Образы науки в современной культуре / Е.А. Мамчур. – М.: «Канон+» РООИ «Реабилитация», 2008. – 400 с.
- 4.Мелков Ю.А. Факт в постнеклассической науке: [монография] / Ю. А. Мелков. – К.: Издатель ПАРАПАН, 2004. – 224 с.
5. Стасинопулос П. Проектирование систем как единого целого: Интегральный подход к проектированию для устойчивого развития / Питер Стасинопулос,

Майкл Х. Смит, КарлсонХаргроувс, ЧерилДеша; [пер. с англ.]. – М.: Эксмо, 2012. – 288 с.

6.Томпсон М. Философия науки / Мел Томпсон; [пер. с англ.]. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 304 с.

7.Этос науки / [Демина Н.В., Огурцов А.П., Порус В.Н., Степин В.С. и др.]; РАН: Ин-т философии. – М.: Academia, 2008. – 544 с.

РУШІЙНІ СИЛИ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Петракова Є. Р., к.п.н., доцент
Одеська національна академія харчових технологій

Механізм відбору вдалих концептів соціального життя створюється і цілеспрямовано змінюється людьми, що здійснюють регламентацію всієї сукупності функцій, форм, методів, важелів і стимулів соціального управління, щоб досягти найбільшої його ефективності в даних конкретно- історичних умовах. Суспільство як складна, багатоцільова соціальна система вимагає, щоб механізм управління забезпечував чітку взаємодію всіх його підсистем і рішення поставлених перед ним завдань. З цієї позиції у загальному механізмі управління виділяють економічний, організаційний та соціально-культурний механізм, основу взаємозалежного функціонування яких складають вимоги системи об'єктивних законів соціального розвитку і управління.

Австрійський філософ Л. фон Мізес, який розглядав проблеми економіки розкрив дію механізму соціального управління в західноєвропейському соціокультурному дискурсі: «Діюча людина прагне виправити незадовільний стан справ і досягти більш задовільного. Вона уявляє собі умови, які краще їй підходять, а її діяльність направлена на те, щоб досягти бажаного стану. Мотивом, який спонукає людину діяти, завжди виступає деяке занепокоєння. У людини, повністю задоволеної станом своїх справ, не буде стимулі до змін. У неї не буде ні бажань, ні жадань; вона буде абсолютно щасливою... Але щоб примусити людину діяти, простого занепокоєння і уявлення про задовільний стан не достатньо. Необхідна третя умова: очікування, що цілеспрямована поведінка здатна усунути чи щонайменше пом'якшити відчуття занепокоєння. Якщо ця умова не виконується, то будь-яка дія неможлива...Будь-яка існуююча структура суспільства є продуктом попередньо продуманих ідеологій. В суспільстві можуть виникнути нові ідеології і витіснити старі, тим самим трансформували суспільну систему. Однак суспільство завжди є творінням ідеологій, які передують йому в часі і логічно. Діяльність завжди направляє ідеями; вона реалізує те, що спланувало мислення» [1, с. 178].

Соціальне управління включає два основних підкласи – управління індивідуальною діяльністю людини і управління колективною діяльністю людей. Найважливішими видами соціального управління є адміністративно-державне (політичне) управління, управління соціально-культурною сферою

33.	ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ В СЕГМЕНТІ B2C Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	85
34.	ЩОДО ПИТАНЬ ОПТИМІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ЗЕРНОТРЕЙДИНГОВИХ КОМПАНІЙ Відоменко І. О., к.е.н., доцент, Гордієнко Л. Л., к.т.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	87
35.	ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КЛИМАТ КАЗАХСТАНА, СОСТОЯНИЕ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ, АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ Аймешева Ж. А., ст. преподаватель, Западно-Казахстанский аграрно-технический университет им. Жангир хана, г. Уральск, Казахстан	90
36.	ФОРМИРОВАНИЕ КАЗАХСТАНСКОЙ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА Базарова Б.Т., ст. преподаватель, Западно-Казахстанский аграрно-технический университет им. Жангир хана, г. Уральск, Казахстан	94
37.	ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ И ЦИФРОВОЙ КАЗАХСТАН Копбулсынова Б. К., ст. преподаватель, Западно-Казахстанский аграрно-технический университет им. Жангир хана, г. Уральск, Казахстан	99
38.	СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Лукашенко Н.О., н.с., Юрченко Н.С., м.н.с., Інститут продовольчих ресурсів НААН, м. Київ	104
39.	СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ Карпінська Г.В., к.е.н., с.н.с., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса	106
40.	ЕКОНОМІЧНІ КРИЗИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНИЙ ДОСВІД Соловей А. О., к.і.н., доцент, Ботіка Т. С., к.і.н., ст. викладач, Мамроцька О. А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	110
41.	ЗЕМЕЛЬНЕ ПИТАННЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ Шишко О. Г., к.і.н., доцент, Орлова В. О., к.юр.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	112
42.	СОЦІОГУМАНІТАРНЕ ОЦІНЮВАННЯ ПОСТНЕКЛАСИЧНОГО НАУКОВО- ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ Лар'яновський І. С., к. філос.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	116
43.	РУШІЙНІ СИЛИ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН Петракова Є. Р., к.п.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	119
44.	ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ КОМАНДНОГО ЛІДЕРСТВА В СУЧАСНОМУ УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЯМИ Черкаський А. В., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	122
45.	КУЛЬТУРА ІНЖЕНЕРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ХХІ СТОЛІТТІ Мельник Ю.М., к.ф.н., доцент, Тодорова С. М., к.ф.н., доцент, Шевченко Г.А., к.ф.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	126
46.	ПРО ВПЛИВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ НА СИСТЕМУ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НА ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Колеснік В. І., к.е.н., доцент, Вігуржинська С. Ю., к.е.н, доцент, ОНАХТ, м. Одеса	128
47.	ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА Абдрахманова А.Е., ст. преподаватель Западно-Казахстанского аграрно-технического университета им.Жангир хана, г. Уральск, Казахстан	130
48.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Ступницька Т. М., к.е.н., доцент, Волонтьор М. А., магістрант, Місюра М. О., магістрант, Чорноіздумська К. В., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	132
49.	ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ	135

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 жовтня 2019 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 01.10.2019 р.

Підписано до друку 01.10.2019. Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 13,15.
Тираж 500 екземплярів.

Видавництво «Друк Південь»
Тел.: 0972122975